



เอกสารประกอบการเรียน

ในสถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส
โคโรนา 2019 (COVID 2019)

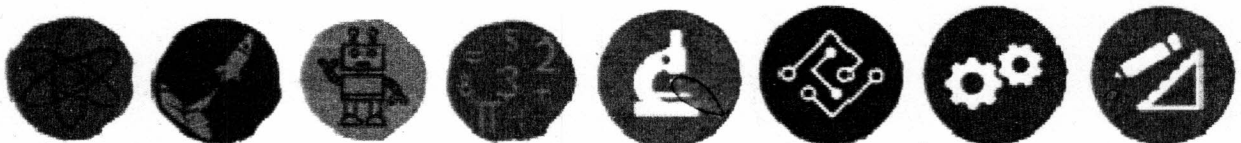
2563

ชื่อ-สกุล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/..... เลขที่

รายวิชาสังคมศึกษา 1 รหัสวิชา ส31101

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม



โรงเรียนวชิรปราการวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ



คำอธิบายรายวิชา

ส31101 สังคมศึกษา1

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

เวลา 40 ชั่วโมง จำนวน 1.0 หน่วยกิต

ศึกษา วิเคราะห์ ความสำคัญของโครงสร้างทางสังคม การขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การแก้ปัญหาและแนวทางการพัฒนาทางสังคม การปฏิบัติตนและสนับสนุนให้ผู้อื่นประพฤติปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น และเลือกรับวัฒนธรรมสากล สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและแนวทางการพัฒนา

โดยใช้กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ สามารถดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทยและสังคมโลก

การวัดและประเมินผล ใช้วิธีการที่หลากหลายตามสภาพความเป็นจริง ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและทักษะที่ต้องการวัด ทั้งประเมินตามสภาพจริงโดยใช้เกณฑ์การประเมินและประเมินความรู้โดยใช้แบบทดสอบ

รหัสตัวชี้วัด

ส 2.1 ม.4/1 ม.4/2 ม.4/3 ม.4/4 ม.4/5

รวมทั้งหมด 5 ตัวชี้วัด

การวัดผลและประเมินผล

1. การวัดผล

1. การวัดผลระหว่างเรียน 60 คะแนน
2. การวัดผลกลางภาคเรียน 20 คะแนน
3. การวัดผลปลายภาคเรียน 20 คะแนน
4. รวมการวัดผลตลอดภาคเรียน 100 คะแนน

2. การประเมินผลการเรียนรู้

1. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินผล การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ดีเยี่ยม	80 – 100
3.5	ดีมาก	75 – 79
3	ดี	70 – 74
2.5	ค่อนข้างดี	65 – 69
2	น่าพอใจ	60 – 64
1.5	พอใช้	55 – 59
1	ผ่าน	50 – 54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0 – 49

2. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินผล การอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียน

ประเมินจากระดับคุณภาพ	3 ระดับ	คะแนน	ผลการตัดสิน
ระดับคุณภาพ	1 ขึ้นไป ผ่าน	3	ดีเยี่ยม
เกณฑ์การตัดสิน	ผ่าน / ไม่ผ่าน	2	ดี
		1	ปรับปรุง

3. เกณฑ์การตัดสินผลการประเมินผล คุณลักษณะอัน พึงประสงค์

3. การคิดเวลาเรียน

จำนวน หน่วยกิต	จำนวน ชม. / สัปดาห์	เวลาเรียนเต็ม (ชม.)	เวลาเรียน 60 %	เวลาเรียน 80 %	จำนวนชั่วโมง ที่ขาดได้
1.0	2	40	24	32	8

รายวิชาสังคมศึกษาฯ1 รหัสวิชา ส31101 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563

ที่	ว/ด/ป	รายการ	คะแนน		หมายเหตุ
			เต็ม	ที่ได้	
ครั้งที่ ๑					
			คะแนนเต็ม		
			คะแนนที่ได้		
			รวมทั้งสิ้น		
ครั้งที่ ๒					
			คะแนนเต็ม		
			คะแนนที่ได้		
			รวมทั้งสิ้น		

มนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม และจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งในแต่ละสังคมนย่อมปรากฏความหลากหลายของสมาชิกในด้านต่างๆ ท่ามกลางสังคมแห่งความหลากหลาย เราจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ความแตกต่างของสมาชิกในสังคม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ความหมาย การอยู่ร่วมกัน และองค์ประกอบของสังคม

- ความหมายของสังคม
- การอยู่ร่วมกันเป็นสังคม
- องค์ประกอบของสังคม
- หน้าที่ของสังคม

แนวทางการพัฒนาทางสังคม

- แนวทางการพัฒนาสังคม
ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 11

ปัญหาสังคมไทย และแนวทางการแก้ปัญหา

- ปัญหายาเสพติด
- ปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ปัญหาการทุจริต
- ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
และสังคม

การขัดเกลาทางสังคม

- ประเภทของการขัดเกลาทางสังคม
- องค์กรที่ทำหน้าที่ในการขัดเกลา
ทางสังคม

โครงสร้างทางสังคม

- ความสัมพันธ์ในระดับกลุ่มสังคม
- ความสัมพันธ์ในระดับสถาบัน
ทางสังคม

สถาบันทางสังคม

- สถาบันครอบครัว
- สถาบันเศรษฐกิจ
- สถาบันการเมืองการปกครอง
- สถาบันการศึกษา
- สถาบันศาสนา
- สถาบันนันทนาการ
- สถาบันสื่อสารมวลชน

การจัดระเบียบทางสังคม

- ความหมาย
- องค์ประกอบของการจัดระเบียบ
ทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงในสังคม

- ความหมาย
- ประเภทของการเปลี่ยนแปลง
ในสังคม
- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ในสังคม

สังคม
มนุษย์

ใบความรู้ 1.1

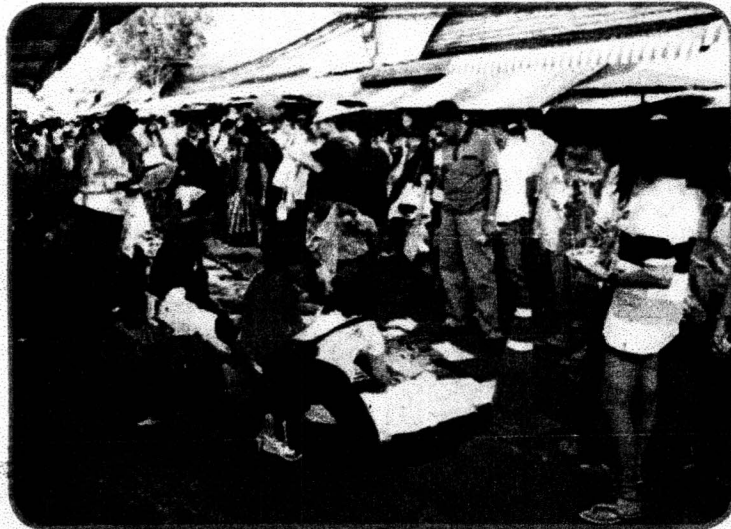
เรื่อง ความหมาย ลักษณะของโครงสร้างทางสังคม



ความหมายของสังคม

ความหมายของคำว่า สังคม (Society) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามระเบียบกฎเกณฑ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน เช่น สังคมชนบท องค์กร หรือสมาคมของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น สังคมชาวบ้านที่เกี่ยวกับการพบปะสังสรรค์หรือชุมนุมชน เช่น วงสังคม งานสังคม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันเป็นหลักแหล่งถาวร มีการติดต่อสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยกัน มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีวัฒนธรรมของตนเอง มีลักษณะเฉพาะต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน และบางสังคมสามารถอยู่ตามลำพังได้ด้วยกลุ่มของตนเอง หรือบางสังคมอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยสังคมอื่นในหลายๆ ด้าน



กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันในสังคมจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคม

การกล่าวถึงสังคมโดยทั่วๆ ไป หมายถึง สังคมมนุษย์ ในทางสังคมวิทยาถือว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่อยู่รวมกันเป็นหมู่พวก อาศัยการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

ความหมายของโครงสร้างทางสังคม

ความหมายของโครงสร้าง ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวว่า โครงสร้าง หมายถึง ส่วนประกอบสำคัญๆ ซึ่งนำมารวมเข้าด้วยกันให้เป็นรูปร่างเดียวกัน ดังนั้นโครงสร้างทางสังคมจึงหมายถึง ส่วนต่างๆ ที่ประกอบเข้าด้วยกันเป็นสังคม อันหมายถึงระบบความสัมพันธ์ของคนที่อยู่ร่วมกันนั่นเอง

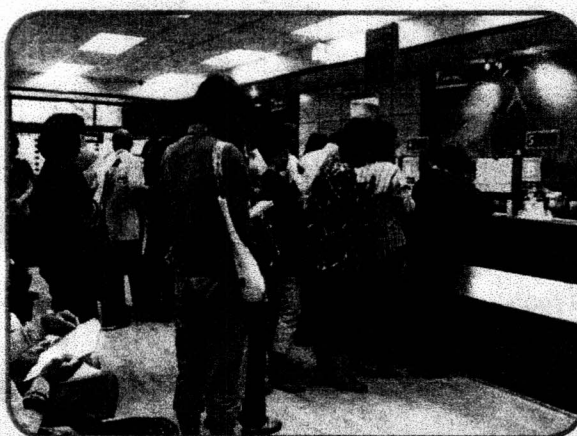
ลักษณะของโครงสร้างทางสังคม มีลักษณะสำคัญดังนี้

๑. กลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม มีการติดต่อสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยกัน หากบุคคลมาอยู่ร่วมกันเฉยๆ ไม่มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกันย่อมไม่มีผลให้เกิดสังคมแต่อย่างใด เพราะไม่บังเกิดผลใดๆ ต่อสังคมในระยะยาว

๒. มีระเบียบกฎเกณฑ์ หรือแบบแผนที่เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติต่อกัน เช่น ธรรมเนียมประเพณี กฎหมาย เพื่อให้การอยู่ร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่นและเกิดสันติสุขเป็นลักษณะเฉพาะของชุมชนแต่ละชุมชน

๓. มีจุดมุ่งหมายในการติดต่อสัมพันธ์กัน เช่น การอยู่ร่วมกันเพื่อจะได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อต่อสู้ศัตรูร่วมกัน เพื่อความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิต หรือเพื่อความเจริญก้าวหน้าของการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

๔. มีการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่ การมาอยู่ร่วมกัน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป วัตถุประสงค์สำคัญในการติดต่อ หรือลักษณะความสัมพันธ์อาจเปลี่ยนแปลง รวมทั้งจำนวนผู้คนที่ มีมากขึ้นหรือลดลง การเปลี่ยนแปลงการตั้งถิ่นฐานจากที่อยู่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมาสู่บริเวณ ใกล้เคียง ทำให้รูปแบบวิถีการดำเนินชีวิตต้องมีการเปลี่ยนแปลงไป



องค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างทางสังคม ได้แก่ กลุ่มคนที่มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในรูปแบบต่างๆ ตามกฎระเบียบและมีจุดมุ่งหมายในการติดต่อสัมพันธ์กัน

ใบความรู้ 1.2 เรื่องลักษณะของกลุ่มสังคม



กลุ่มสังคม

1. ความหมายของกลุ่มสังคม

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน อธิบายว่า กลุ่มสังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่สมาชิกในกลุ่มติดต่อสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบแบบแผนและเป็นที่ยอมรับ กลุ่มสังคมจะมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความสนใจคล้ายกัน ซึ่งทำให้กลุ่มมีเอกลักษณ์แตกต่างกับกลุ่มอื่น ๆ¹

พอล บี. ฮอร์ตตัน และเชสเตอร์ แอล. ฮันต์ (Paul B. Horton and Chester L. Hunt) นักสังคมวิทยาชาวอังกฤษอธิบายว่า กลุ่มสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่ไม่ใช่มีความใกล้ชิดกันทางร่างกายเท่านั้น แต่จะต้องมีการกระทำโต้ตอบซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันตามสถานภาพและบทบาท มีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน มีความเชื่อในด้านคุณค่าร่วมกันหรือคล้ายคลึงกัน กลุ่มสังคม ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มประชาชนของประเทศ²

กล่าวโดยสรุป กลุ่มสังคม หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาอยู่รวมกัน สมาชิกของกลุ่มมีความรู้สึกเป็นสมาชิกร่วมกัน มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีการกระทำระหว่างกันตามสถานภาพและบทบาทของตน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มสังคมนั้น



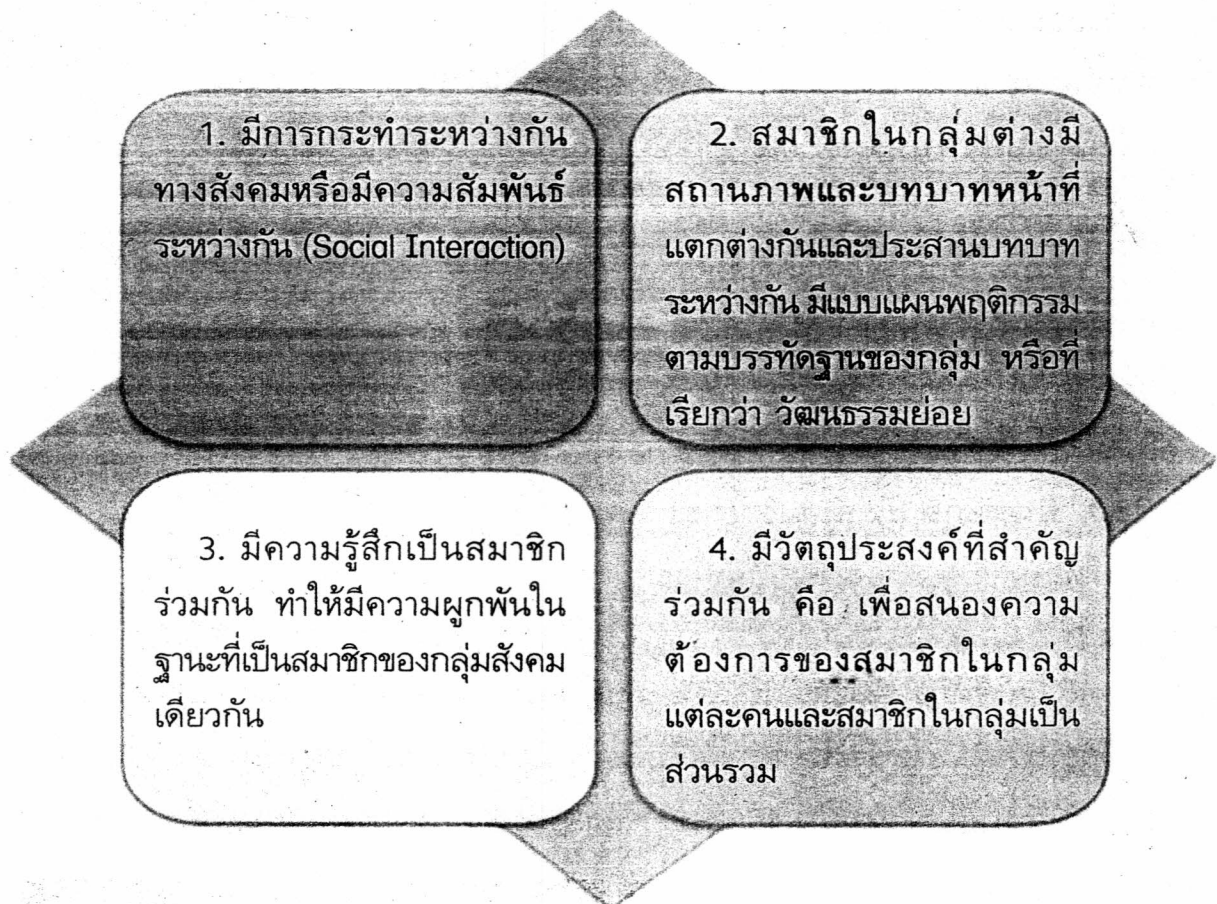
กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มสังคมประเภทหนึ่ง

¹ ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2549). หน้า 224.

² Paul B. Horton and Chester L. Hunt, *Sociology* (New York: McGraw-Hill, 1976), p.149.

ลักษณะของกลุ่มสังคม

กลุ่มสังคมไม่ว่าจะมีขนาดใดก็ตาม จะมีลักษณะสำคัญสรุปได้ดังนี้



3. ประเภทของกลุ่มสังคม

กลุ่มสังคมแบ่งเป็น 2 ประเภทตามลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกที่มีต่อกัน ดังนี้

1) **กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group)** เป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็ก สมาชิกของกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นและมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ มีความสนิทสนมคุ้นเคยกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีการร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อนเล่น กลุ่มเพื่อนบ้าน

2) **กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group)** เป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ สมาชิกมีการติดต่อสัมพันธ์กันตามบทบาทหน้าที่การงานเฉพาะด้าน ไม่รู้จักมักคุ้นกันเป็นการส่วนตัว การร่วมมือหรือช่วยเหลือระหว่างกันจะเป็นไปตามสถานภาพและบทบาทที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ เช่น สมาคม องค์กร บริษัท กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชนชั้น

ใบงานที่ 1.1

เรื่อง สังคมมนุษย์

กิจกรรมที่ 2 อ่านข้อความ แล้วขีดเส้นใต้คำที่สัมพันธ์กัน

1

ลักษณะของมนุษย์ถูกจำแนกเป็น
รูปพรรณสัณฐาน สีผิว สีผม
สีดวงตา
ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ สัญชาติ

2

หัวใจ หรือเป้าหมายสูงสุด
ที่สังคมปรารถนาจะให้บังเกิดขึ้น
คุณค่าของสังคม บรรทัดฐาน
ระเบียบทางสังคม

3

หน้าที่ หรือพฤติกรรม
ที่แต่ละสังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้
ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ได้ปฏิบัติ
สิทธิเสรีภาพ สถานภาพ
บทบาททางสังคม

4

ทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ
ความคิด และเหตุการณ์
ที่เกี่ยวข้องกับความปรารถนา
แรงจูงใจ ค่านิยม
กลไกทางสังคม

5

ระเบียบแบบแผนที่สมาชิกในสังคม
พึงปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนจะได้รับ
การตอบโต้อย่างรุนแรง
กรอบสังคม วิถีประชา
วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน

7

ผู้ที่กระทำความผิดจะถูกดำเนินอย่าง
รุนแรง และ
เป็นที่รังเกียจของสังคม
จารีต ข้อบังคับ การโต้ตอบ

6

กระบวนการที่คนเรียนรู้การเป็น
สมาชิกของกลุ่ม หรือสังคม
การขัดเกลา การหล่อหลอม
การรวมตัว

9

มาตรฐานการปฏิบัติตามบทบาท
และสถานภาพของแต่ละบุคคล
กฎหมายสังคม การดำรงชีวิต
บรรทัดฐาน

8

ตำแหน่งที่บุคคลได้รับ
จากการเป็นสมาชิกของสังคม
บทบาทหน้าที่ สถานภาพ
ความเป็นอัตลักษณ์

10

การกำหนดบทลงโทษ
สำหรับผู้ฝ่าฝืน อย่างเป็นแบบแผน
ศาล กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม

Warm
Up



ใบงานที่ 1.2

เรื่อง โครงสร้างทางสังคม

คำชี้แจง ดูภาพ แล้ววิเคราะห์กลุ่มสังคมตามประเด็นที่กำหนด



1. ประเภท

2. ลักษณะ

3. ระบบการทำงาน

4. ข้อดี

5. ข้อเสีย



1. ประเภท

2. ลักษณะ

3. ระบบการทำงาน

4. ข้อดี

5. ข้อเสีย

ใบงานที่ 1.3

เรื่อง สถาบันทางสังคม

คำชี้แจง เติมข้อความเกี่ยวกับสถาบันทางสังคมให้สมบูรณ์ แล้วตอบคำถาม

หน้าที่ของสถาบันทางสังคม

1 สถาบันครอบครัว



.....

.....

.....

2 สถาบันการเมืองการปกครอง



.....

.....

.....

3 สถาบันเศรษฐกิจ



.....

.....

.....

.....

4 สถาบันการศึกษา



.....

.....

.....

.....

5 สถาบันศาสนา



.....

.....

.....

.....

6 สถาบันสื่อสารมวลชน



.....

.....

.....

7 สถาบันนันทนาการ



.....

.....

.....



นักเรียนคิดว่าสถาบันใดมีความสำคัญมากที่สุด เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม

กิจกรรมที่ 1 อธิบายการจัดระเบียบทางสังคมตามบรรทัดฐานที่กำหนดให้พร้อมระบุผลจากการปฏิบัติตามช่องว่าง

การจัดระเบียบทางสังคม

วิถีประชา

จารีต

กฎหมาย

ผลดีที่เกิดจากการปฏิบัติ

ผลเสียที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติ

ใบงานที่ 1.4

เรื่อง การจัดระเบียบทางสังคม

กิจกรรมที่ 2 อ่านสถานการณ์ จากนั้นทำเครื่องหมาย Pลงใน หน้าข้อความให้สัมพันธ์ พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ



- 1 ปุณณ์แบ่งเงินที่ได้จากการทำงานพิเศษในช่วงปิดภาคเรียนให้กับยายที่เลี้ยงดูเขามาตั้งแต่ยังเล็ก

☐ วิธีประชา
☐ จาริต
☐ กฎหมาย

เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....



- 2 ปักพบผู้สูงอายุกำลังจะเดินข้ามถนน เขาจึงเดินเข้าไปพูดคุยและอาสาจะพาข้ามถนน

☐ วิธีประชา
☐ จาริต
☐ กฎหมาย

เหตุผล

.....

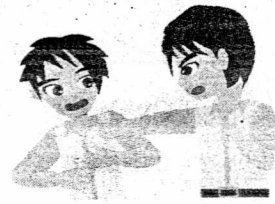
.....

.....

.....

.....

.....



- 3 ปรีนซ์ไม่พอใจที่เพื่อนพูดจาใส่ร้าย เขาจึงผลักและทำร้ายร่างกายเพื่อนจนได้รับบาดเจ็บ

☐ วิธีประชา
☐ จาริต
☐ กฎหมาย

เหตุผล

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 4 ปาล์มเป็นเด็กที่ตั้งใจเรียน สอบได้คะแนนดีมาโดยตลอด พอมาเป็นศิลปินเธอก็ขยันฝึกซ้อมอยู่เสมอ

☐ สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
☐ สถานภาพสัมฤทธิ์

เหตุผล

.....

.....

.....

.....



- 5 บันเป็นลูกสาวคนโต เธอมีผิวขาวเหมือนกับพ่อ และมีรูปร่างผอมสูงเหมือนกับแม่

☐ สถานภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด
☐ สถานภาพสัมฤทธิ์

เหตุผล

.....

.....

.....

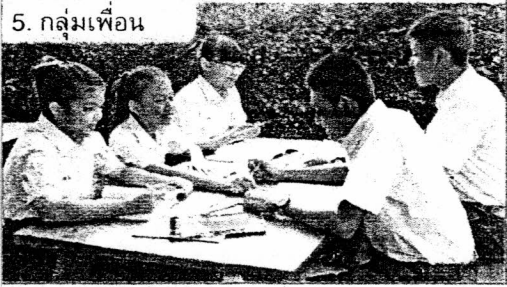
.....



ใบงานที่ 1.5

เรื่อง การขัดเกลาทางสังคม

กิจกรรมที่ 1 พิจารณาภาพกลุ่มทางสังคม แล้วระบุบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมให้ถูกต้อง

กลุ่มทางสังคม	บทบาทในการขัดเกลาทางสังคม
1. ครอบครัว 	
2. สถาบันการศึกษา 	
3. สถาบันศาสนา 	
4. สื่อมวลชน 	
5. กลุ่มเพื่อน 	

ใบงานที่ 1.5

เรื่อง การขัดเกลาทางสังคม

กิจกรรมที่ 2 อ่านข่าวที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม

ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล แกลงจับกุม 2 พี่น้องผู้ต้องหาร่วมกันชิงทรัพย์และทำร้ายร่างกาย
เด็กนักเรียนชั้น ม.1 โรงเรียนชื่อดัง โดยผู้ต้องหาสารภาพว่า จะชิงรถจักรยานยนต์ออกตระเวนชิงทรัพย์
ในย่านประเวศ วันเกิดเหตุเห็นผู้เสียหายยืนข้างสะพานลอยปากทางเข้าหมู่บ้าน จึงเข้าไปชิงทรัพย์
แต่ผู้เสียหายขัดขืนจึงเกิดการยื้อยุดก่อนล้มลง มีดพลาดแทงถูกผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บ ยืนยันไม่มี
เจตนาทำร้าย ก่อนหน้านั้นเคยก่อเหตุชิงทรัพย์มาแล้วรวม 6 ครั้ง ทุกครั้งเลือกเหยื่อเป็นเด็กนักเรียน
โดยจะนำโทรศัพท์ไปขาย เพื่อนำเงินไปซื้อยาเสพติด

ที่มา : <http://www.tnamcot.com/2015/01/07/>

1. จากเหตุการณ์ที่ปรากฏในข่าว สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ยกตัวอย่างกลุ่มทางสังคม 2 กลุ่ม ที่มีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมไม่ให้ก่อเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้น และกลุ่มทางสังคมนั้นมีบทบาทในการขัดเกลาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.5

เรื่อง การขัดเกลาทางสังคม

กิจกรรมที่ 3 อ่านกรณีศึกษา แล้วตอบคำถาม

เส้นทางชีวิตของเหม

เหมเป็นลูกชายคนเดียว เขาได้รับการเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดจากคุณพ่อ คุณแม่ และคุณยาย โดยเฉพาะคุณยายจะคอยอบรมสั่งสอนให้เหมมีกิริยามารยาทเรียบร้อย คุณพ่อและคุณแม่จะเน้นให้เหมปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ของครอบครัว ที่โรงเรียนเหมชอบเรียนหนังสือและทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน ในวันสำคัญทางศาสนาครอบครัวจะชวนเหมไปทำบุญ และฟังธรรมที่วัดอยู่เสมอ

ในเวลาว่างเหมชอบอ่านและฟังข่าวจากสื่อต่าง ๆ และชักชวนเพื่อนสนทนาเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง และสถานการณ์ต่าง ๆ ของโลก เพื่อเป็นข้อมูลความรู้นอกเหนือจากวิชาที่เรียน เมื่อเรียนจบมหาวิทยาลัย เหมได้ทำงานในบริษัทที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ เขาตั้งใจทำงานเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถอยู่เสมอ จนได้เลื่อนตำแหน่งเป็นผู้จัดการบริษัท

เรียบเรียงจาก: www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641565

1. การที่เหมประสบความสำเร็จในชีวิตนั้น เนื่องจากการขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันใด

2. เหมได้รับการขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อมอย่างไร และมีผลดีอย่างไร

Tips & Tricks



เนื้อหาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มักออกข้อสอบ O-NET บ่อย นักเรียนจึงควรศึกษาให้เข้าใจและติดตามข่าวสารในยุคนปัจจุบัน เพื่อให้ทำข้อสอบได้ดีขึ้น

3. นักเรียนคิดว่าสถาบันทางสังคมมีส่วนสำคัญในการขัดเกลาและทำให้นักเรียนเป็นคนดีได้อย่างไร

ใบความรู้ 1.3 เรื่องการเปลี่ยนแปลงในสังคม



รูปแบบของการปรับเปลี่ยนทางสังคม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม มี 2 รูปแบบ ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงแบบไม่มีแผน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่คนไม่มีส่วนหรือมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงน้อย ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมัยโบราณที่คนยังไม่มี ความเจริญทางวัตถุ เช่น การเปลี่ยนแปลงใน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น ดิน น้ำ ภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง พืช สัตว์ หรือการ เปลี่ยนแปลงในสังคม เช่น การเกิดภัยพิบัติ ต่าง ๆ การเกิดโรคระบาด การเกิดภาวะทาง เศรษฐกิจตกต่ำ รวมทั้งการเพิ่มขึ้นและลดลง ของประชากร



ภัยพิบัติจากสึนามิเป็นการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เช่น เหตุการณ์สึนามิในจังหวัดแถบชายฝั่งอันดามันของประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2547

2. การเปลี่ยนแปลงแบบวางแผน เป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีคนจงใจทำให้เกิดขึ้น โดยมีการกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในทางที่ต้องการ และกำหนดเวลาเป็นระยะสั้น ระยะยาว เช่น 3 ปี 5 ปี 10 ปี มีการกำหนดสิ่งที่ต้องการจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีทั้งคนและสิ่งแวดล้อม กำหนดวิธีการดำเนินการและสถานที่ที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ลักษณะดังกล่าวนี้เรียกว่า การเปลี่ยนแปลงแบบกำหนดทิศทางหรือแบบนำทาง ซึ่งเป็นที่นิยมใช้ ในยุคปัจจุบัน



1.4 การปรับเปลี่ยนทางสังคมไทย

สังคมของไทยมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเพียง 3 ด้าน คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร โครงสร้างทางสังคม และวัฒนธรรมและพฤติกรรมของสมาชิกสังคม

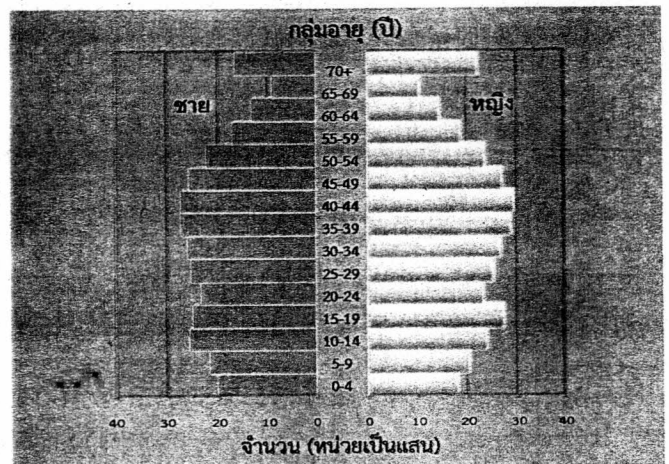
1. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร คนไทยในอดีตมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อช่วยเหลือตัวเองและอยู่กันเหมือนครอบครัวใหญ่ซึ่งเป็นระบบครอบครัวและเครือญาติ ต่อจากนั้นก็ขยายระบบเครือญาติออกมาใช้เป็นรูปแบบของการปกครองแบบหัวหน้ากลุ่มเรียกว่า “พ่อบ้าน” ลูกกลุ่ม

เรียกว่า “ลูกบ้าน” จนกระทั่งปัจจุบันได้มีการใช้รูปแบบการปกครองในหลาย ๆ แบบ เช่น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งส่วนมากแล้วประชาชนจะเป็นคนตัดสินใจเลือกผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองตนเอง โดยใช้วิธีการเลือกตั้ง

สำหรับจำนวนประชากรของไทยนั้น ใน พ.ศ. 2513 ได้มีการสำรวจสำมะโนประชากรพบว่าประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 36 ล้านคน ต่อมา พ.ศ. 2533 เพิ่มขึ้นเป็น 56 ล้านคน และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนถึง พ.ศ. 2553 มีจำนวนประมาณ 66 ล้านคน

ทั้งนี้ในภาวะปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตสังคมไทยจะก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ในช่วงเวลาอันสั้นทำให้มีเวลาเตรียมคนและระบบรองรับได้น้อยลง สำหรับผู้สูงอายุดังกล่าวจะเป็นภาระกับผู้ที่อยู่ในวัยแรงงาน โดยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2543 อัตราส่วนวัยแรงงานอยู่ที่ 7 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน ใน พ.ศ. 2553 อัตราส่วนวัยแรงงานอยู่ที่ 5.3 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน และคาดว่า พ.ศ. 2563 อัตราส่วนวัยแรงงานจะเท่ากับ 3.8 คนต่อผู้สูงอายุ 1 คน

พีระมิดประชากรของไทย พ.ศ. 2553



ในอดีตการเพิ่มจำนวนประชากรของไทยมีลักษณะเพิ่มขึ้นทุกปี แต่นับตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา อัตราการเพิ่มของประชากรในประเทศไทยได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง คือ อัตราการเพิ่มของประชากรในระหว่าง พ.ศ. 2533-2543 อยู่ที่ร้อยละ 1.05 ต่อปี ต่อมาในระหว่าง พ.ศ. 2543-2553 ลดลงมาเหลือร้อยละ 0.8 อันเป็นผลมาจากประเทศไทยมีอัตราการเกิดที่ลดลงอย่างรวดเร็ว แต่ทั้งนี้ อัตราการเกิดของประชากรไทยยังคงมีมากกว่าอัตราการตายในแต่ละปี เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านการแพทย์และสาธารณสุข จึงทำให้ประชากรของไทยยังคงมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

2. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม
สังคมไทยกำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่านซึ่งอาจพิจารณาได้จากระบบครอบครัวและเครือญาติ ในประเด็นการใช้ถ้อยคำเรียกญาติพี่น้องตามประเภทและระดับอายุต่าง ๆ ยังคงเหมือนกับคนไทยในอดีต แต่ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อ แม่ ลูก สามัคคีกับภรรยา ฯลฯ จะเปลี่ยนแปลงไปตามความจำเป็นทาง



ปัจจุบันเด็กไทยทั้งหญิงและชาย
มีโอกาสดำเนินการศึกษาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

เศรษฐกิจและภาระหน้าที่ของแต่ละบุคคลในสังคมสมัยใหม่ทั้งในเมืองและชนบท เช่น ในอดีตชายไทยมีภรรยาได้พร้อม ๆ กันหลายคนและหลายประเภท แต่ปัจจุบันกฎหมายกำหนดให้มีได้เพียงคนเดียว หรือการแต่งงานในอดีตพ่อแม่จะเป็นผู้จัดการให้กับลูกหรือที่เรียกว่า ประเพณีคลุมถุงชน โดยที่ฝ่ายหญิงและฝ่ายชายไม่รู้จักกันหรือไม่เคยเรียนรู้นิสัยใจคอซึ่งกันและกันมาก่อนเลย แต่ปัจจุบันประเพณีนี้ได้ลดลงอย่างมาก นอกจากนี้ในอดีตเด็กชายเท่านั้นที่มีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียน โดยมีพระเป็นครูสอน แต่ปัจจุบันเด็กไทยทุกคนทั้งหญิงและชายมีสิทธิเข้ารับการศึกษาระดับชั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังคงมีระบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้น้อยกับผู้ใหญ่ที่เรียกว่า “ระบบอุปถัมภ์” มาจนถึงปัจจุบัน แต่เปลี่ยนรูปแบบเป็นลักษณะของการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้โครงสร้างของสังคมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามระบบเศรษฐกิจและการปกครองของประเทศ แต่เดิมไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเลี้ยงครอบครัว หลังจากทำสนธิสัญญาเบาว์ริงแล้วระบบเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นการผลิตเพื่อการตลาดที่มีความต้องการเงินหมุนเวียนมากขึ้น กระบวนการผลิตและการจำหน่ายจะมีนายทุนและผู้ประกอบการที่ต้องการผลตอบแทนระบบเศรษฐกิจปัจจุบันในภาคเกษตรและอุตสาหกรรมมีการจ้างงานแรงงานที่เรียกว่า “ลูกจ้าง” เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีอาชีพมากมายหลายประเภทที่บุคคลสามารถเลือกได้ตามความถนัดและโอกาส แต่จะต้องมีความรู้และทักษะที่ได้รับการฝึกอบรมจากสถาบันการศึกษาหรือสถาบันฝึกฝีมือแรงงานต่างจากอดีตที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ

กลุ่มข้าราชการและทหารยังคงมีอิทธิพลต่อการเมืองการปกครองเช่นเดียวกันกับสังคมในอดีต แต่อุดมคติของข้าราชการสมัยใหม่ไม่นิยมคุมอำนาจทางเศรษฐกิจเหมือนสมัยก่อน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักการเมืองเข้ามาเป็นกลไกใหม่ของระบบบริหารการปกครอง กลุ่มข้าราชการและทหารที่เคยมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในอดีตต้องเสียผลประโยชน์ไป บางคนจำเป็นต้องใช้อำนาจหน้าที่เพื่อหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจกับกลุ่มพ่อค้าและนายทุน ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่และจริยธรรมของสังคมที่มีผลสะท้อนต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ

สำหรับโครงสร้างของสังคมทางด้านการเมืองและการปกครองในอดีตเป็นการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์จะอยู่ในฐานะสมมติเทพหรือเจ้าชีวิต แต่หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้เปลี่ยนไปใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฐานะของพระมหากษัตริย์ได้เปลี่ยนไปเป็นพระมหากษัตริย์ของปวงชนที่ทรงมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากยิ่งขึ้น

3. การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม หมายถึง ค่านิยมทางวัฒนธรรม ได้แก่ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติของคนในแต่ละวัฒนธรรมที่ยึดถือเป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมต่าง ๆ ของตน เช่น การเกิด การตาย ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดกับการตาย ความดี ความชั่ว ความทุกข์ ความสุข ค่านิยมเกี่ยวกับตัวเองและคนอื่น ความสวยงาม ศิลปะ และความบันเทิง

นับตั้งแต่ที่ไทยทำการปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยในสมัยของรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา สังคมไทยได้ผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกเข้ากับวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย ซึ่งเป็นการ

ผสมผสานในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปโดยไม่มีความขัดแย้งต่อต้านที่รุนแรงมากนัก การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่สำคัญเกิดขึ้นในระดับชนชั้นที่มีอำนาจปกครองและอำนาจทางเศรษฐกิจในเมืองหลวง และจำกัดใช้กันอยู่ในหมู่ชนชั้นนำที่ต้องการจะเป็น “สมัยใหม่” ตามวัฒนธรรมตะวันตก เช่น การแต่งกายตามแบบตะวันตก การจับมือทักทายตามแบบตะวันตก การใช้ภาษาอังกฤษ การรับประทานอาหารนอกบ้าน

การเปลี่ยนแปลงลักษณะของสังคมเมืองหลวงและเมืองใหญ่ในภูมิภาคที่จากเดิมมีลักษณะเป็นเมืองศูนย์กลางทางการบริหารและการปกครองมาเป็นเมืองการค้า เมืองอุตสาหกรรม หรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งมีผลไปถึงสังคมชนบทในส่วนที่สามารถติดต่อกับสังคมเมืองทั้งไกลและใกล้ได้สะดวก สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมของสังคมนั้น กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงจากวัฒนธรรมแบบประเพณีดั้งเดิมเป็นวัฒนธรรมสมัยใหม่ เช่น มีการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าเพื่ออำนวยความสะดวกในชีวิต การใช้โทรศัพท์ติดต่อสื่อสารกันแทนการเดินทางติดต่อกันโดยตรง การใช้รถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ในการคมนาคมขนส่งแทนเรือ แต่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ก็ไม่มี การคัดค้านหรือประท้วงในหมู่ประชาชนเท่าใดนัก มีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นที่แสดงความห่วงใยต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมที่กำลังถูกครอบงำจากวัฒนธรรมตะวันตก

ในยุคปัจจุบันได้เกิดความตื่นตัวในเรื่องวัฒนธรรมแบบประเพณีดั้งเดิมอย่างจริงจัง โดยส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการวิพากษ์วิจารณ์แผนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมจนละเลยภาคเกษตรกรรม และการกระจายรายได้ที่ไม่ทั่วถึง จนเกิดปัญหาความยากจน เนื่องมาจากการพัฒนาที่ไม่ส่งเสริมวัฒนธรรมชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานของวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทย ทำให้สังคมเกิดความตื่นตัวและหันมาให้ความสนใจกับวัฒนธรรมแบบประเพณีดั้งเดิมของไทยมากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมให้ทำการเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่องพีระมิดประชากร

พีระมิดประชากร เป็นกราฟแท่งประเภทหนึ่งที่ใช้แสดงโครงสร้างอายุของเพศของประชากรในประเทศ เมือง หรือพื้นที่อื่น ๆ แกนนอนแบ่งเป็นจำนวนประชากรหรือร้อยละของประชากร ส่วนแกนตั้งจะแสดงช่วงอายุของประชากรไว้ตรงกลางของพีระมิด ซึ่งจะแสดงเป็นช่วง 10 ปี, 5 ปี, หรือ 1 ปีก็ได้ โดยปกติจะใช้ช่วง 5 ปี ส่วนล่างของพีระมิดเรียกว่า **ฐาน** ซึ่งแสดงประชากรวัยเด็กของประเทศนั้น ๆ ขณะที่ส่วนยอดแสดงประชากรสูงอายุ ชีกซ้ายของพีระมิดแสดงประชากรเพศชาย ส่วนชีกขวาแสดงประชากรเพศหญิง

ประเภทของพีระมิดประชากร

1. ประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็ว

พีระมิดประชากรมีฐานกว้างเนื่องจากอัตราเพิ่มตามธรรมชาติสูง ประชากรวัยเด็กมีจำนวนมาก อาทิ ประเทศอัฟกานิสถาน

2. ประชากรเพิ่มปานกลางและเริ่มลดลง

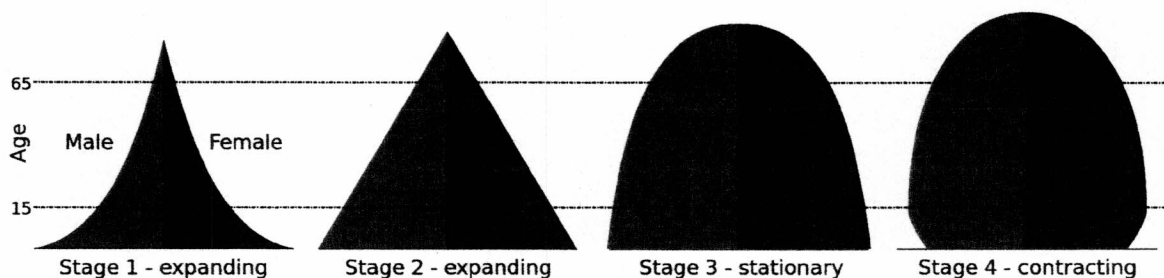
พีระมิดประชากรมีฐานกว้าง แต่กลุ่มอายุ 10 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มลดลง อัตราเพิ่มตามธรรมชาติคือร้อยละ 1.2 ในกรณีนี้ประชากรวัยแรงงานยังคงมีจำนวนมากพอที่จะดูแลประชากรวัยพึ่งพิง อาทิ ประเทศศรีลังกา

3. ประชากรเพิ่มช้า

พีระมิดประชากรมีฐานที่เริ่มกึ่งเข้า ประชากรกลุ่มอายุ 20-24 ปีเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มอายุ 50-54 ปี ซึ่งยังคงอยู่ในวัยแรงงาน อัตราเพิ่มตามธรรมชาติคือร้อยละ 0.5 ประชากรสูงวัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งต้องการการดูแลมากขึ้น โดยเฉพาะการรักษาพยาบาล อาทิ สหรัฐอเมริกา

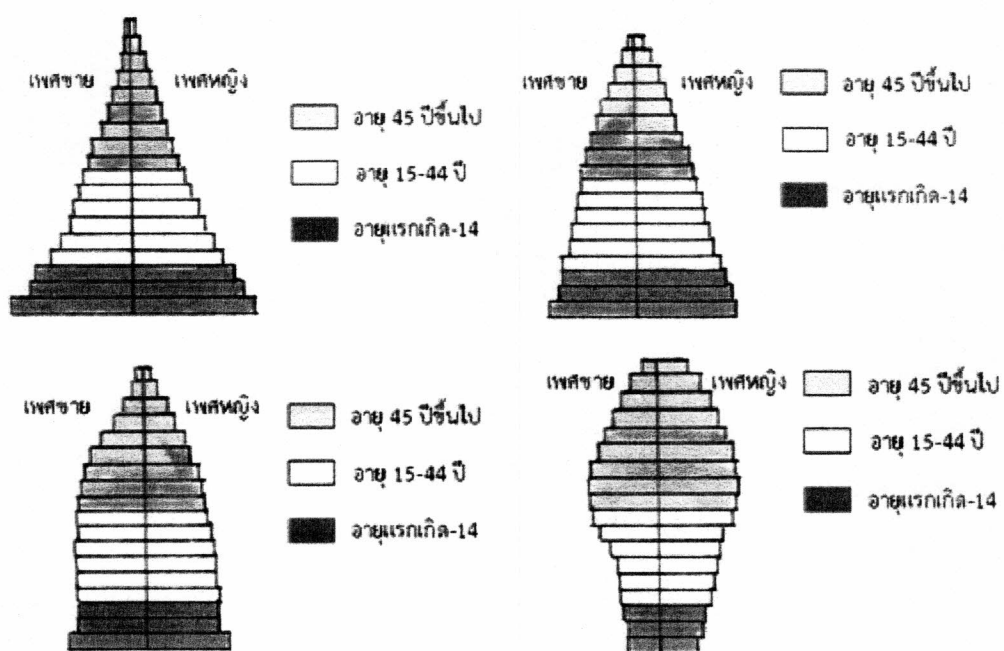
4. ประชากรลด

พีระมิดประชากรมีฐานที่เริ่มกึ่งเข้า เนื่องจากอัตราเพิ่มตามธรรมชาติที่ต่ำมาก คือ ร้อยละ -0.1 นั่นคือ มีอัตราการตายสูงกว่าอัตราเกิด ประชากรสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในกรณีนี้จะมีปัญหาขาดแคลนแรงงานในอนาคต อาทิ ประเทศอิตาลี



พีระมิดประชากรทั้ง 4 ขั้น

ใบความรู้ที่ 1.4
เรื่องพีระมิดประชากร



ภาพ พีระมิดโครงสร้างอายุประชากรมนุษย์แบบต่าง ๆ

ก. พีระมิดฐานกว้างยอดแหลม

ข. พีระมิดรูปกรวยปากแคบ

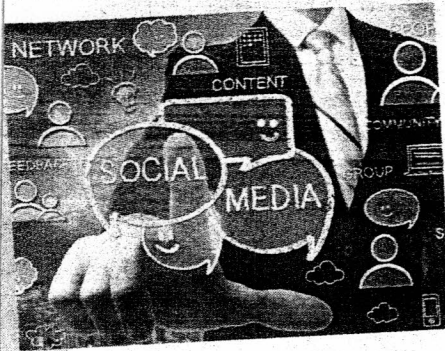
ค. พีระมิดรูประฆังคว่ำ

ง. พีระมิดรูปดอกบัวตูม

ใบงานที่ 1.6

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในสังคม

กิจกรรมที่ 1 อ่านบทความ แล้วตอบคำถาม



การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี

นักวิชาการได้เริ่มศึกษาวิจัยทดลองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ เริ่มตั้งแต่การสื่อสารที่คนจะพูดคุยกันน้อยลง แต่สื่อสารผ่านทางแอปพลิเคชันบนมือถือ หรือผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ผลการวิจัยค้นพบว่า สาเหตุที่คนชอบสื่อสารผ่านเทคโนโลยีมากกว่าเจอหน้าคุยกัน เนื่องจากการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีง่ายกว่าและเหนื่อยน้อยกว่าการพูดคุยแบบเห็นหน้า เมื่อเราสื่อสารแบบเห็นหน้า หรือที่เรียกว่า “Face to Face” นั้น สมองจะทำงานหนักขึ้น เนื่องจาก

การสนทนาที่ดีจะต้องมีอารมณ์ร่วมไปกับคู่สนทนาด้วย นอกจากสื่อสารกันผ่านทางภาษาพูดแล้ว ยังมีการสื่อสารผ่านทางอวัจนภาษา หรือภาษากายด้วย อย่างไรก็ตาม เมื่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีจะไม่มี การส่งอารมณ์กันไปมา หรือการมีอารมณ์ร่วมเหมือนเจอหน้ากัน ทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมทางอารมณ์ในระหว่าง การสื่อสารนั้นน้อยลง พร้อมกันนี้ เนื่องจากไม่เห็นหน้า กิริยา ไม่ได้ยินเสียงของคู่สนทนา ก็ทำให้สมองส่วนที่ต้องไปรับรู้ หรือแปลภาษากายนั้นไม่ต้องทำงานหนักด้วย สรุปคือ การสนทนา หรือสื่อสารผ่านทางเทคโนโลยีนั้น ทำให้การทำงานของทั้งสมองและอารมณ์นั้นน้อยกว่าการสื่อสารแบบ “Face to Face” ทำให้เราไม่รู้สึกร ะอายเท่าและนำไปสู่การเลือกที่จะสื่อสารผ่านเทคโนโลยีมากกว่าแบบเห็นหน้ากัน

เรียบเรียงจาก: www.bangkokbiznews.com/blog/detail/641565

1. จากบทความมีการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารอย่างไร

.....

.....

2. จากบทความนี้มีปัจจัยภายในและภายนอกที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการสื่อสารอย่างไร

.....

.....

3. เพราะเหตุใดการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์จึงเป็นที่นิยมในสังคมปัจจุบัน

.....

.....

4. ความนิยมของการสื่อสารผ่านสังคมออนไลน์ มีข้อดีและข้อเสียอย่างไร

.....

.....

5. ยกตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย พร้อมบอกรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

.....

.....

ใบงานที่ 1.6

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในสังคม

กิจกรรมที่ 2 วิเคราะห์ความเชื่อมโยงระหว่างภาพกับคำสำคัญที่กำหนดให้

1. สังคมก้าวหน้า

2. โลกไร้พรมแดน

3. สถาบันสื่อสารมวลชน

4. ความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิ

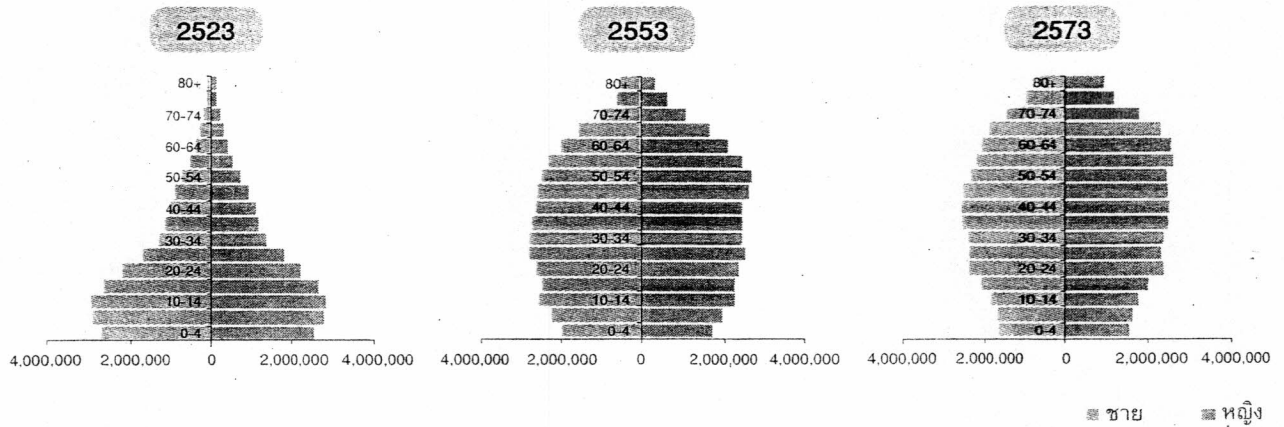


5. อาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

ใบงานที่ 1.6

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในสังคม

กิจกรรมที่ 3 ศึกษาพีระมิดประชากรไทย พ.ศ. 2523-2573 แล้วตอบคำถาม



ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. โครงสร้างประชากรไทยใน พ.ศ. 2570 จะมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2. จากข้อ 1. ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างไร

.....

.....

.....

3. จากข้อ 2. นักเรียนควรเตรียมพร้อมเพื่อรับมือกับผลกระทบดังกล่าวอย่างไร

.....

.....

.....

4. สถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการแก้ปัญหาดังกล่าวคือสถาบันใด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. จากข้อ 4. นักเรียนสามารถมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาได้อย่างไร

.....

.....

.....

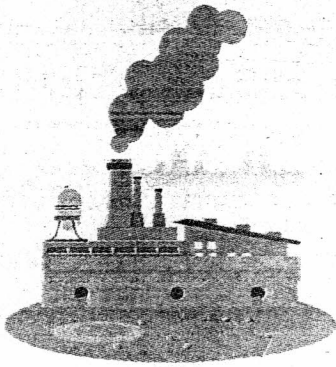
ใบงานที่ 1.7

เรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมที่ 1 ตูภาพปัญหาสังคมไทย แล้ววิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด



ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ



1. สาเหตุ

.....

.....

.....

2. ผลกระทบ

.....

.....

.....

3. การป้องกัน

.....

.....

.....

4. การแก้ไข

.....

.....



ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน



1. สาเหตุ

.....

.....

.....

2. ผลกระทบ

.....

.....

.....

3. การป้องกัน

.....

.....

.....

4. การแก้ไข

.....

.....

ใบงานที่ 1.7

เรื่อง ปัญหาสังคมไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมที่ 2 ออกแบบโครงการ "บริการสังคม" ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนตามความสนใจ 1 โครงการ
พร้อมบันทึกข้อมูล

ชื่อโครงการ

สถานที่ดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ

สัญลักษณ์ของโครงการ

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1 การวางแผน (Plan)

.....

.....

.....

.....

.....

2 การปฏิบัติงาน (Do)

.....

.....

.....

.....

.....

3 การตรวจสอบ (Check)

.....

.....

.....

.....

.....

4 การปรับปรุง (Act)

.....

.....

.....

.....

.....

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1.8

เรื่อง แนวทางการพัฒนาสังคม

คำชี้แจง อ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วตอบคำถาม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศ ต่อเนื่องจาก แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-10 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. เพราะเหตุใดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเหมาะสมต่อการนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ

2. นักเรียนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 อย่างไร

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ตอนที่ 1 วงกลมเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. คุณสมบัติสำคัญในข้อใดที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น
 1. อยู่รวมกันเป็นสังคม
 2. สร้างที่อยู่อาศัยด้วยตนเอง
 3. มีกระบวนการคิดที่ซับซ้อน
 4. ต้องการปัจจัยในการดำรงชีพ
 5. มีสัญชาตญาณป้องกันตนเอง
2. หนึ่งข้อบ่งชี้ของเมาส์ราและถูกตำรวจจับดำเนินคดี จากกรณีนี้แสดงถึงกระบวนการทางสังคมข้อใด
 1. ความขัดแย้งทางสังคม
 2. การจัดระเบียบทางสังคม
 3. ความเหลื่อมล้ำทางสังคม
 4. การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
 5. การปลูกฝังค่านิยมทางสังคม
3. “ในปัจจุบันพบเด็กที่ถูกทอดทิ้งให้ใช้ชีวิตอย่างโดดเดี่ยว ไร้ที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งเป็นจำนวนมาก” จากประเด็นดังกล่าว สถาบันใดควรเข้ามามีบทบาทสำคัญในการแก้ปัญหาเป็นอันดับแรก
 1. สถาบันศาสนา
 2. สถาบันครอบครัว
 3. สถาบันนันทนาการ
 4. สถาบันสื่อสารมวลชน
 5. สถาบันการเมืองการปกครอง
4. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ครอบครัวเดี่ยวขยายตัวเพิ่มขึ้น
 1. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ
 2. ประชากรวัยแรงงานลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่อง
 3. ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
 4. อิทธิพลของวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก
 5. ประชากรอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอาศัยอยู่ในเขตเมืองมากขึ้น
5. สถาบันการศึกษาควรเข้าไปมีบทบาทในการแก้ปัญหาสิ่งเสพติดในสังคมอย่างไร
 1. จัดแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน
 2. จัดตั้งโครงการฟื้นฟูผู้ติดสิ่งเสพติด
 3. นำนักเรียนที่เสพยาเสพติดส่งสถานพินิจ
 4. จัดทัศนศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านในชุมชน
 5. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดแก่นักเรียน

6. การนำเข้าปลาชาติน เพื่อนำมาทำปลากระป๋อง แล้วจัดส่งจำหน่ายทั่วประเทศ ถือเป็นบทบาทของสถาบันทางสังคมใด
 1. สถาบันศาสนา
 2. สถาบันทางเศรษฐกิจ
 3. สถาบันการศึกษา
 4. สถาบันการเมืองการปกครอง
 5. สถาบันครอบครัว
7. นอกจากการนำเสนอข่าวปัญหาการล่องละเมิดทางเพศในสังคมแล้ว สถาบันสื่อสารมวลชนควรเข้ามา มีบทบาทในการแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างไร
 1. รณรงค์เรียกร้องสิทธิสตรี
 2. ประณามผู้กระทำความผิด
 3. วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไข
 4. แจ้งเบาะแสการล่องละเมิดทางเพศแก่เจ้าหน้าที่
 5. นำเสนอประวัติและเส้นทางชีวิตของผู้ตกเป็นเหยื่อ
8. กิจกรรมทางการเมืองใด ที่สมาชิกในสังคมมีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมได้มากที่สุด
 1. ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 2. เสนอร่างพระราชบัญญัติต่อรัฐสภา
 3. จัดตั้งพรรคการเมือง และคณะรัฐมนตรี
 4. ตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ
 5. ลงคะแนนถอดถอนนายกรัฐมนตรีให้พ้นจากตำแหน่ง
9. บุคคลใดได้รับการขัดเกลาทางสังคมโดยทางอ้อม
 1. เข้าอบรมมารยาทไทย
 2. نگاهเข้าอบรมโครงการพัฒนาจริยธรรม
 3. สุธีรปฏิบัติตนตามค่านิยมหลัก 12 ประการ
 4. ดรีเทพถูกแม่ตำหนิที่รับประทานอาหารเสียงดัง
 5. สมศรีชอบอ่านหนังสือเหมือนเพื่อนๆ ในกลุ่ม
10. การกระทำข้อใดที่กฎหมายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด
 1. นักเรียนแต่งกายผิดระเบียบ
 2. พนักงานบริษัทเข้างานสายอยู่เสมอ
 3. บุตรชายคนโตไม่ส่งเสียค่าเลี้ยงดูพ่อแม่
 4. นายจ้างทำร้ายลูกจ้างจนได้รับบาดเจ็บ
 5. วัยรุ่นไม่เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้คนชรา
11. สถานภาพของบุคคลในข้อใดแตกต่างจากข้ออื่น
 1. รงค์เป็นคนไทย
 2. แรมเป็นบุตรบุญธรรม
 3. รีมเป็นพนักงานบริษัท
 4. โรมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 5. รอนเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

อ่านข้อความ แล้วตอบคำถามข้อ 12. - 13.

ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เกิดเหตุทะเลาะวิวาทระหว่างนักเรียนชาย 2 กลุ่มบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้าชื่อดังย่านชานเมือง จากการสอบถามสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มวัยรุ่นที่เป็นฝ่ายลงมือก่อน ทำให้ทราบสาเหตุว่า ตนและเพื่อนในกลุ่มไม่พอใจที่นักเรียนคนหนึ่งในกลุ่มตรงข้าม มาแซวโรงเรียนของตนเองในเชิงตลกขบขัน จึงพากันเดินตามกลุ่มนักเรียนดังกล่าวออกมาจากห้างสรรพสินค้า และก่อเหตุดังกล่าวขึ้น

12. จากพฤติกรรมของกลุ่มวัยรุ่นที่ปรากฏข้างต้น เกิดขึ้นจากอิทธิพลใดเป็นสำคัญ
 1. ผู้ปกครอง
 2. กลุ่มเพื่อน
 3. เทคโนโลยี
 4. สังคมเมือง
 5. สถานศึกษา
13. การนำเสนอกรณีศึกษาข้างต้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญอย่างไร
 1. นำเสนอสาเหตุของปัญหา
 2. บอกผลกระทบที่เกิดจากปัญหา
 3. ให้สังคมรับรู้ปัญหา และร่วมกันหาทางแก้ไข
 4. สร้างกระแสต่อต้านการใช้ความรุนแรงในสังคม
 5. เผยพฤติกรรมของวัยรุ่นไทยในปัจจุบันให้สังคมรับทราบ
14. สุภาชีวิตหรือสำนวนใดที่สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน
 1. คอทองแดง
 2. คบคนจรหมอนหมิ่น
 3. คบคนให้ดูหน้า ซื่อผ้าให้ดูเนื้อ
 4. คนเดียวหัวหาย สองคนเพื่อนตาย
 5. คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล
15. การเปลี่ยนแปลงในข้อใด ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างทางสังคมน้อยที่สุด
 1. การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐ
 2. การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจ
 3. การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในองค์กร
 4. การเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาดโลก
 5. การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ

16. ข้อใดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในระดับจุลภาค
 1. ความร่วมมือทางการค้ากับต่างชาติ
 2. การเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง
 3. การเปลี่ยนระบบจิตตมภ์เป็นกระทรวง
 4. การส่งเสริมความร่วมมือทางการค้าแบบพหุภาคี
 5. การขอฝนของชาวบ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
17. ปัญหาเยาวชนติดสิ่งเสพติด สะท้อนให้เห็นถึงการขาดความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมใดมากที่สุด
 1. สถาบันศาสนา
 2. สถาบันครอบครัว
 3. สถาบันเศรษฐกิจ
 4. สถาบันการศึกษา
 5. สถาบันการเมืองการปกครอง
18. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะทำให้สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมา สถาบันศาสนาควรเข้าไปมีบทบาทในการป้องกันปัญหาดังกล่าวอย่างไร
 1. จัดการประชุมผู้นำศาสนาในภูมิภาคอาเซียน
 2. จัดพิธีทำบุญร่วมกันระหว่างคนหลายเชื้อชาติ
 3. นำหลักคำสอนที่มุ่งสู่สันติสุขมาเผยแพร่สู่ประชาชน
 4. เชิญชวนให้ประชาชนในอาเซียนนับถือศาสนาเดียวกัน
 5. สร้างสถานที่ซึ่งประชาชนทุกศาสนาสามารถประกอบพิธีกรรมร่วมกันได้
19. การปลูกฝังค่านิยมใด ช่วยลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้
 1. น้ำขึ้นให้รีบตัก
 2. ซ้าช้าได้พริ้งเลื่องนาม
 3. น้ำขึ้นไว้โน น้ำใสไว้นอก
 4. ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน
 5. รู้หลบเป็นปีก รู้หลีกเป็นหาง
20. เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในโรงเรียน นักเรียนสามารถตรวจสอบการทำงานของประธานนักเรียนได้จากกิจกรรมใด
 1. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งประธานนักเรียน
 2. การช่วยผู้สมัครประธานนักเรียนหาเสียง
 3. การร่วมรับฟังนโยบายหาเสียงของผู้สมัครประธานนักเรียน
 4. การแจกใบแนะนำตัวผู้สมัครประธานนักเรียนหน้าประตูโรงเรียน
 5. การตั้งคำถามเกี่ยวกับการทำงานของประธานนักเรียนในที่ประชุม

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ตอนที่ 2 ตอบคำถามต่อไปนี้

1. โครงสร้างทางสังคมมีลักษณะเป็นอย่างไร

2. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการขัดเกลาทางสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมมีความสำคัญอย่างไร

4. นักเรียนคิดว่าปัญหาสังคมไทยที่ใกล้ตัวคือปัญหาใด และมีแนวทางแก้ปัญหาอย่างไร

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ยุทธศาสตร์ใดสามารถช่วยแก้ไข หรือป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ 4. ได้

แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

ตอนที่ 3 พิจารณาความหมาย แล้วเติมข้อความสำคัญลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

1.

	ลู่				ค	
--	-----	--	--	--	---	--

กลุ่มบุคคลที่มีสมาชิกติดต่อสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบแบบแผน และเป็นที่ยอมรับ แบ่งออกได้เป็น ประเภท ได้แก่

2.

		ร			ล						ส			
--	--	---	--	--	---	--	--	--	--	--	---	--	--	--

มาตรฐานการปฏิบัติตามบทบาทและสถานภาพของแต่ละบุคคล มีความสำคัญ คือ

3.

				ด						า			ง		
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	---	--	--	---	--	--

กระบวนการที่คนเรียนรู้การเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคม โดยการซึมซับเอาบรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมมาเป็นของตน องค์กรสำคัญที่ทำหน้าที่นี้ คือ

4.

			า			ค	
--	--	--	---	--	--	---	--

ภาวะใดๆ ในสังคมที่คนจำนวนมากถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติ และไม่พึงปรารถนา ยกตัวอย่าง เช่น

5.

แ						เ							ล	ะ			ห			
---	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	---	---	--	--	---	--	--	--

แบบการพัฒนาประเทศของรัฐบาล โดยกำหนดวัตถุประสงค์ แบบแผน วิธีดำเนินการ และการกำหนดหน่วยปฏิบัติการอย่างเป็นระบบแบบแผน มีความสำคัญ คือ